

Абдумажид АЗИМ

ШОИРИЛИК БЕХУДА, АРМОН БҮЛМАСА

ТУРОН БҮЛМАСА

Хотиринг жам бўлса, ёрdir халоват,
Тошини ҳам чайнарсан, жонинг саломат,
Оламда гаплар кўп кизик, алломат,
Аммо бир хикматни унутма фақат,
Бол ҳам татимайди дармон бўлмаса.

Гоҳида гирдингда оташ гуриллар,
Бошингда бошингдай тошлар гириллар,
Бахтигини кўролмай нокас жириллар,
Азобу оғриқдан танинг зириллар,
Шоирлик бехуда, армон бўлмаса.

То касос алами кетмас шайгоидан,
Иллат-бало ёғмас бекиз осмондан,
Залолат изиндан пойлаган ондан,
Қазоини етмасдан тўярсан жондан,
Кутулмокка бирор имкон бўлмаса.

Ҳаёт сўқмоғида сен бир йўловчи,
Умр бир ўлжадир, бу даврон овчи,
Муштипар сингиллар умринг тиловчи,
Ахтариб овора бўлма кўлловчи,
Онандай меҳрибон инсон бўлмаса.

Оламга кирилар остонам, Шарким,
Офтоб шуъласига доимо гарким,
Сенга бўйлашомас дунёда ҳар ким,
Жоҳил қавмлардан колмасди фарким,
Қўлимда мукадас Куръон бўлмаса.

Азизидир шу тупроқ мисли жон кадар,
У менга онадир, у менга падар,
Ғурурим юксалиди то осмон кадар,
Фурқатдек фурқатда кетардим бадар,
Ватан, кўз карогим, Туран бўлмаса.

Яхшининг яроги яхшилик ва нек,
Ёмоннинг ўйрги адоварат ва кек,
Дўслар, бир ганимни уқиб олинг, лек,
Она Туркистанда бўлармиди бек,
Ўзбеклар бир тану бир жон бўлмаса.

НАВОЙ ОЛАМИ

Ҳазрат Навоийнинг хар бир сатрида,
Ёнма-ён яшайди қувонч илағам.
Ҳазрат Навоийнинг мамлакатида
Ўн саккиз минг олам кўрки мужассам.

Навоий уммони чуқур накадар,
Тубига етолмас бирор-бир инсон.
Бўйларим ўсади Тангриот кадар,
Ҳазрат Навоийни ўқисам ҳар тонг.

Онхазрат сўзлаган ҳар битта сўзда,
Мужассам илоҳий маъно ва тимсол.
Ажабмас интилса туркӣ алфозга,
Шул важдан ахли башар эҳтимол.

Ҳазрат Навоийни ўқийман сахар,
Лол бўлиб ҳаётбахш, нурли байтга.
Бу оламдан келган ҳар мўжда, ҳабар,
Қайтадан келтириар менинг ҳаётга.

ОТАМ

Хотира

Отам оддийгина дехкон, бесавод,
Тонглар кироат-ла ўқириди Куръон.
Ҳаёт ташвишидан мен ҳали озод,
Қўнглигимда маляклар бўларди меҳмон.

ҒАЙРАТИЙ ДОМЛНИНГ БОГИ

Иккичи жаҳон уруши авжига чиқған 1943 йилда кўчамиздан Анвар, Турсун, мен, бир кўча наридан Пўлат Тошкентнинг Тахтапулодаги 22-мактабнинг биринчи синфига борганимиз. Синфа бўйи терракдай-терракдай 12 ёйдаги болалар ҳам бор экан. Шўх, ювош, сергап, индамас болаларга осонгина қўшилишиб, дўстлашиб ҳам кетдик. Дастилаб мусичадай ювош, қўлқуни бола бўлиб юриб, мактаб ўзимизнику бўлиб қолгач, иккичи синфа да ўзгуларни бошлаб юбордик.

Шундай килиб, ҳаш-паш дегунга тажриба-ли, талабчан ўқитувчиларимиз раҳбарлигига юкори синфа ҳам етиб келдик. Ўқитувчилар орасида энг катиққули физика ўқитувчиси Фазлиддин ака Расулов эди. У киши кулгандан кутилиши ҳам табий, самимий эмас эди. Қандайдир ёлғондан кулаётгандай заҳархандалик билан куларди. Бу ўқитувчи дарсда бирор бола килт этсан ёки айтганини кильмаса, барчанинг кўзи олдида ўз услубини кўллаб, жазолашдан хам тоймасди.

Синфа дарсда орасида энг ювоши, одоблиси Шавкат билан Пўлат эди. Айниқса, Пўлатнинг шўхлик, уруш-жанжалларга сира тоби йўқ эди. Бирор бола жигига тегиб, хафа килгудек бўлса, сенкингина узини четга олиб, зўрма-зўраки жилмайганча индамай турварерди. У қади-басти келишган, юзи кўрким, му僚им, одобли эди. Унда шонир бўлиш иштиёки жуда кучли эди.

1950 йилларда Тошкентнинг "Лабзак" маҳалласидаги "Ўқитувчilar saroyi"да адабиёт тўғарагини таникли шонир Ғайратий бошқарари. Тўғаракка мактабимиздан Пўлат, Эркин Воҳидов, Анвар Исронлов, Тўқин Имомхўжаев, бошқа мактаблардан Хайдриддин Салоҳ, Юсуф Шомансур, Тамилла Қосимова ва бошқа шеърият шайдолари катнашарди. Гоҳ-гоҳида Пўлат ва яна биринки ўртоқ театрга бориб "Алишер Навоий", "Отель", "Гамлет", "Ревизор" ва бошқа спектаклларни берилб томоша килардик. Бир куни мактабда Пўлат танаффус пайти Алишер Навоий ролини киёмига етказиб икро ётган атоқли актёр Олим Ҳўஜавининг ўзига ва, ҳатто овозига ўхшатиб, Навоий моно-

Илкис чайқалардим сирли оҳангдан,
Рухим аллаларди сўзлар илоҳий.
Гўё жарохатлар кетиб Ватандан,
Кўзимда яшинари фирдавс боги.

Холбуки, баҳорга кўзларимиз тўрт,
Кутардик, эсламай биз қаҳратонни.
Бойкуш маконига дўнуб она юрт,
Иблислар изгириз излаб Қуръонни.

Холбуки, мамлакат тутарди мотам,
Итдай изгири эди мальуллар, бадкор.
Эшик, дарчаларни бекитиб отам,
"Ёсни", "Таборак"ни этарди тақорор.

Негадир кўзимга ёшлар келарди,
Тинглаб ойларни кутулг, мукаррар.
Замин чайқаларди, кўк чайқаларди, –
Ҳаққа таебх айтиб ҳар иккя олам.

Куръон ўқир эди тонгларда отам,
Сирли ойларда тирик бир нидо.
Илоҳий шуқухла тонгига уйгота,
"Оллоҳу акбар!" деб турарди дунӣ!

ҲАММА ЗАМОНЛАРДА

Мансуб бўлмасин у қай эл, миллатга,
Иносон баҳт излаган ҳамма замонда.
Ҳақиқий шонрлар кетса узлатга,
Маддохининг кетмени учган осмонда.

Ҳамма замонда ҳам яшашидир мушкул,
Осмондан ёғилган турфа балолар.
Бойлар зикина-хасис, қашлоқлар-чи қул,
Зулмдан титраган арини аъюлар.

Ҳамма замонда ҳам ҳаёт-андиша,
Энг нобб фазилат саналган мудом.
Аммо бир чеккада каззоб, фохиша,
Кинғир ишларни ёттирган давом.

Ҳамма замонда ҳам қилғандир ҳамла,
Иносон боласига лаънати иблис.
Эҳтимол, шу бois кувонч ва гамлар,
Одамзод ортидан юар изма-из.

Ҳамма замонда ҳам бўлган ёз, қишлоар,
Ҳар фаслга мослаб одам кийинган.
Эзса елкасидан рўзгор, ташвишлар,
Битта тўй ўтказиб, роса сўйинган.

Ҳамма замонда ҳам ўтирип ўтири,
Турғандир ҳамиша ҳаққадек пойлад.
Гўрда тузалтайдир, эҳтимол, буқри,
Кетмас ўлжасини копчиқка жойлаб.

Ҳамма замонда ҳам бир тош-тарозу,
Месъёр ўчловларни топган одамзод.
Бирор рози бўлиб, бирор норози,
Мудом бардавомдир ўйлида ҳаёт.

ҲАҚ ЗИКРИ

Толиккандо шовқинидан кундузларнинг
Кечаларнинг сукутидаги жим юраман.
Улугбекни мафтун этган юлдузларнинг
Имосида илоҳий бир сир кўраман.

Сукут килсанам, сукутимнинг бор сабаби,
Чакмокларнинг гулдирашин кутаиман.
Мен эҳтимол ҳазрати ул Аюб каби,
Жим ўтириб Ҳақни зикр этаямсан.

Мен-ку жимман,
Гулдирайди аммо сувлар,
Шамолларнинг лисонида тасбех Ҳақка.

Очуннинг калб тепишида не гулувлар
Улкан тош деб қараманги асло токка.
Сиз билмайсиз,
Дараҳларнинг асаби бор,

Бехабарсиз ҳар гиёхнинг аъмолидан.
Кўр қилғандир кўзингизни нафси аммур,
Хеч бўлмаса сабок олинг чумолидан.

Лаҳза тиним билмас қўқда қўёш сира,
Пучмокларда учб ҳар бар замин асли.
Бу оламнинг тилсимини аста сўранг,

Тупрок ёрган майсалардан баҳор фасли.
Ўса ҳамки бир даҳла турфа неъмат,
Аҷчид-ширин мазасини тупрок берар.

Ҳатто чумчук Ҳудойимга қилмай миннат,
Ўз ризкини бу фанода ўзи терар.
Сиз билмайсиз,

Ҳар заррда Ҳақ зикри жо,
Яшайдирсиз бошқа-бошқа дунёларда.
Жимлигимни сукунатта ўйманг асло,

Мен ердаман, сиз бўлсангиз самоларда.

АЖДОДЛАР ВА БИЗ

Бутун бу жаҳоннинг урфи янгича
Кийик ахтарамиз арзимас килдан.
Сопол кўзлардан юрган сув ича, –
Минг йил палов ошаб боболар кўлда.

Гўё наздимизда ўтган аждодлар,
Кестандай ўзларни ўтирган шоҳни.
Мабодо кисматдан чекса жафолар,
Ўзларни олган ҳамма гуноҳни.

Ньютон конуни маълум тарихдан,
Шарҳига тилимиз колар айланмай.
Холбуки, боболар кўқда Мирриҳдан,
Мўлжални олганлар асло кийналмай.

Улар табият-ла бўлиб эт-тирик,
Яшинган дарахта ургаман болта.
Келмаса ҳамки гар жусаси урвок,
Дунёни бошқарган аммо шу холда.

Ўзбекни танидти жумла оламга,
Алжабр отаси буюк Ҳоразмий.

Одамликдан сабок берib одамга,
Жаҳонни забт этиди Навоий назми.
Боболар чўл-саҳро кезиб пийда,
Байтуллога етган уч ойда аранг.

Қазбага отлансанк бугун мабодо,
Уч соатда етиб турибмиз, қаранг.
Биз худи кўч-кўрон юклантан тева,
Оғир деб доддаймиз, битта элакка.

Шалдирар биз мингдан курук арава,
Шовқин-суронимиз сиғмас фалакка.

МОМОСИ

Кечак остонамдан кириб келгандинг,
Иболи, ҳаёли барнио келинчак.
Ойни уялтирад келин бўлгандинг,
Юлдузлар кўзингизда айтарди эртак.

Лолу хайрон бўлиб, мен таажжубда,
Юлдуз кўзларнинг интик бокардим.
Субхи-саҳарларда ётсанг уйкуда,
Сочларингга тулдан чечак тақардим.

Орзу ви ниятлар тоза, бокира,
Ой юзингга сира тўймасдим бокиб.
Фалакда ўйкуга кетса-да Зухро,
Ҳислар уммонида юрардим оқиб.

Ўтди умримизнинг баҳори, ёзи,
Бир-бир етаклашиб бораймиз кузга.
Нозикнина келин – энди "момоси",
Энди неваралар... Ҳудога шукр,

От бўл, деса дарров отга дўнамиз.
Канча таърифингни келтирсан озай,
Қандай бўлсанг, шундай яхши қўраман.
"Бобоси" дейсан сен эрка овозда,

Мен-чи "момоси" деб томок кираман.

Ахор БАЙЗО

**ПУРЛОФИ
ҚҰЗЛАРДА
ПУРЛОФИ
ВАТАН**

ВАТАН

Боболарнинг улуғ хокидир – Ватан,
Қўзларнинг кораси, оқидир – Ватан.
Юракнинг ситилган чоқидир – Ватан,
Ватан нима дема, Ватан ким дегин.

Султонлик камарин таққанлар – Ватан,
Ўлимга тик магрур бокканлар – Ватан.
Ватан деб тириклий оқканлар – Ватан,
Ватан ким дема, Ватан ким дегин.

Танинг киздирган офтобидир Ватан,
Қўсингандан отилган хитобидир Ватан.
Қоңирилар ёзилган китобидир Ватан,
Ватан нима дема, Ватан ким дегин.

Ҳар қарич еридир авлиё Ватан,
Дунёга тараған нур-зинё Ватан.
Тупроги кўзларга тўтиё Ватан,
Ватан нима дема, Ватан ким дегин.

Ҳазрат Навоийнинг сўзи бир Ватан,
Девона Машрабининг бўзи бир Ватан.
Халимах

«Чехра саргарган сал...»

«Гаройиб ус-сигар», 49-газал

Сен лабинг сўрган сойи мен кон ютармен, эй хабиб,
Сен май ичкилким, манга хуни жигар бўлмиш насиб.

Дедилар, ахбоб дардига хабиб айлар даво,
Вахки, мен куйдум мухаббаттин, эмас вокиф хабиб.

Кўюнгга киргач, кўнгул қошингга майл айлар, бале,
Гўшан меҳроб этар пайваста манзилгах гариб.

Чехра саргарган сайи ортар кўнгулнинг ноласи,
Бор ажаб вокиъ хазон фаслида нолон андалиб.

Хошалилах, шарбатимин заҳри қотил бирла эз,
Чун иш андин ўттиким, келгай Масихим, эй табиб.

Нече ул ой меҳридин шайдо кўнгулни овутай,
Телбага ёлғон хикоят бирла бергандек фириб.

Майга раҳи ўлмай фано дайрида тасбиху ридо,
Пири дайр этмас хавола элга зуниору салиб.

Нафсинг этса шўхлуг, чарх эмгагидин қил адаб,
Тифли андоқки зажр айлар фалак бирла адаб.

Эй Навоий, зулмидин дерменки ишқин тарқ этай,
То назардин гойиб ўлди, йўқ яна сабру шикеб.

Газал матлали ташбихи киноят талаблари асосида яратилган. Рашидиддин Ватвотининг “Хадоик ус-сехр” китобида бериллишича, мазкур санъат ёни ташбихнинг бир тури бўлиб, унга кўра, шонр ўхшатиш воситаларини ишлатмаган холда, ўхшалган нарсанинг номини аташ ўйли билан нимага ўхшатилганига ишора киласди. Куйидаги байтда ташбихи киноят тазод (лаб – кон ютиши, май – хуни жигар) билан коришик холда кўлланилган учун ёр кизил лабининг хижронидан бағри кон ошикнинг руҳий холати аник чизилган:

**Сен лабинг сўрган сойи
мен кон ютармен, эй хабиб,
Сен май ичкилким, манга
хуни жигар бўлмиш насиб.**

Иккичи байтда иштиқоқ санъати ёрдамида бир ўзакдан ясалган “ахбоб”, “хабиб” ва “муҳаббат” сўзлари кўлланилади. Кези келганда, Навоий лирикасидаги бир жиҳатта эътибор каратиш жони: Алишер Навоий лирикасида бутунги кун адабиётida жуда кўп кўлланиладиган ўзбекча “севги” сўзи умуман ишлатилмайди. Севги сўзи ўз моҳиятига кўра, эркак ва аёл ўргасидаги эътироси тўйгуларинг инфодасидир. Муҳаббат эса, ушбу майларни инкор этманган холда, руҳий янкиник, кўнглил маҳрамлиги, дўстлик ва олижаноблик, вужуд ва руҳнинг ўйғунлигини ифодалайдиган, инсоний эътирос ва талппинишлардан да анча баланд покизи ва илоҳий бир хис-тўйгуни англатади.

Муҳаббат дардига даво факат маҳбубнинг хузурида бўлади, аммо маҳбуб муҳибнинг муҳаббат ўтида ёниб адо бўлганидан бехабар. Ёнинг бехабарлиги ошикнинг дардини ўн чандон зиёда этади:

**Дедилар, ахбоб дардига
хабиб айлар даво,
Вахки, мен куйдум мухаббатин,
эмас вокиф хабиб.**

Учинчи байтда ташбихи киноят бошқа бир маънавий санъат – мурооти назир билан коришик кўлланилган. Иккичи мисрада ўрта асрлар мусульмон Шарки мамлакатларидаги гўзлар бир удум далил сифатига кетлиртилган: шахарларда бутунги кунда ҳар кадамда учрайдиган меҳмонхоналар ўрта асрларда бўлмаган. Шахарда таниши-билиши ё кариндоша бўлмаган мусофирилар масжидларда тунаган. Масжид ахли мусофириларни меҳмоннавозлик расми билан ё ўзлари билан уйларига олиб бориб бошпана бериншган ёки шу ернинг ўзида мусофирини таом ва бошқа зарур нарсалар билан таъминлашган. Бу – мусульмонлар ўртасидаги меҳр-окибат, бирордадик ришталарини мустаҳкамлаш учун асос бўлиб хизмат килган.

Тўртничи байтда эса, гулдек чехраси ишк дардидан сарғайнай хазон рангига кирган ошикнинг – муҳаббат оловидан ёниб кул бўлган кўнгилнинг булбулдек нола чекканлари (бу ерда булбулнинг патлари кулранг эканлигига хам нозик ишора бор) хакида сўз юритилади. Фарқ шундаки, булбул кузыак фаслида, гулар хазон бўлгандан кейин сайрашни тўхтатади. Шоининг булбул кўнгли эса хамиша ёр дийдорини кўмсаб нола килади:

**Чехра саргарган сайи ортар
кўнгулнинг ноласи,
Бор ажаб вокиъ хазон
фаслида нолон андалиб.**

Мажнунвор ишқ дарди лаҳза сайн кучайиб, ҳатто масиҳонафас табиблар унга даво топа олмай ожиз коладилар. Шайдо кўнгил ёлғон ваъдаларга бир муддат ишониб таскин топган, бу ёлғонлар фош бўлгач, ой тўлган кунларда дарди баттар кўзиган девоналар каби ойжамол дилдорнинг висол ваъдаси билан бир муддат овунади, аммо ба ваъдалар хамишагидек саробга айлангач, жунуни ва шайдолиги ошиб бораверида:

**Нафсинг этса шўхлуг,
чарх эмгагидин қил адаб,
Тифли андоқки зажр айлар
фалак бирла адаб.**

Нече ул ой меҳридин шайдо
кўнгулни овутай,
Телбага ёлғон хикоят бирла
бергандек фириб.

Мавъиза оҳангидаги битилган саккизинчи байтда шоир эски таълим тизимидағи яна бир одатни қаламга олади. Ўқувчи фалак хакида аникроқ тасаввур хосил килиши учун Садриддин Айнининг “Эски мактаб” киссанидан куйидаги парчани келтиришини лозим топдик:

“... – Фалакни ол! – деб домла халфага буюди.

Халфа домланинг ёнига ўтди ва унинг оркасида деворга осиб кўйилган бир ёгочни олди. Бу ёгоч бир ярим газча узунликда бўлиб, бир оз эрги ва икки бошида бир тизимчанинг иккиси учун туғилган эди...

Ахмаднинг ёнида турган болалар уни босдила, домланинг иккичини бўйргуни кутмасдан, унинг оёкларини фаллакнинг тизимчасидан ўтказдилар ва икки бола фаллак ёгочининг иккиси учидан тушиб уни бурай бердилар. Тизимча фаллак ёғочига ўрала бошлиди, у боланинг ёғини кисди, бу киши шу даражага етди, бола чирад олмай дод содди:

“– Вой ўлдим, вой оёккинам! – деб кичкириди.

Ўқишидан тўхтаган болалар эса кўрккан ва титраган бир вазиятда унинг дод-фарёддини тинглар эдилар. Лекин домла бу холга ўйл кўймади, уузун таёғинни кўлига олди-да, бошка болаларнинг бошлирага уриб, уларни ўқишига буюорди. Улар хам йиглаб-сиктаб, баланд овозда ўқишига киришилар.

Домла оркасида деворга тираб кўйилган таёклардан иккиси газлигини олиб халфанинг кўлига берди ва:

“– Ур! – деб буюриди.

Халфа фалакка боғланган Ахмаднинг товонларига ура бошлиди.

Халфанинг калтаклари зарбидан, аввали, Ахмаднинг товонларига кўкариб, корайб кетди, сўнгра тиркираб кизил кон чиқди ва таёғни бўйб юборди”.

Бу каби жисмоний жазоларни кўллаш хозирги замон тарбия тизимида инкор этилса-да, ўн бешинч асрда ушбу тарбия воситаси боланинг интизомли бўлиши ҳамда замоннинг кейинги зарбаларига чидамли бўлишигига асос бўлади, деб хисоблашган. Навоий нафс түгёнини ҳар бир инсон бошига тушдиган азоб ва машакатлар билан тарбиялаш лозимлигини юкорида айтиб ўтилган холатга киёслаб, фикрини кўйидига баён этиди:

**Нафсинг этса шўхлуг,
чарх эмгагидин қил адаб,
Тифли андоқки зажр айлар
фалак бирла адаб.**

**Олим ДАВЛАТОВ,
филология фанлари доктори**

ЁДНОМА

Ўзбекистон халқ шоири Анвар Обиджон ҳақида гап кетганда, Ўзбекистон Қаҳрамони Эркин Воҳидовнинг бир гапи қўлогим остида жасанглайди: “Анвар Обиджон – Олтиаридан келиб, адабиётнинг олти жасонида баракали ижод қилаётган ноёб истеъод”.

УСТОЗЛАРГА УСТОЗ БЎЛГАН АДИБ

Дарҳакиат, прозаиклар учун Анвар Обиджон – ёзувчи, шеърият мухлислари учун – шоир, саҳна ишқибозлари учун – драматург, киночилар учун – сценарийчи, матбуотчилар учун – публицист... Анвар аканинг ўзи эса: “Ҳа, энди мен болалар учун ў-бу нарса ёзib юрган бир ижодорман”, деб кўярди. Тан бериш керак “ў-бу нарса”лар билан Анвар Обиджон болалар адабиётни янги ўзанг бурди, ўзбек болалар адабиёт ривожига катта хисса кўшди.

Аммо, аслида, адаб турға ҳажвни эди. Ҳажвиётимизда Насридин Афанди, Тошпӯлат тажанг, Калвак маҳсум, Шум бола сингари ўзмас ҳажвий қаҳрамонлар бор. Анвар Обиджон уларнинг сафиини уста Гулмат, Қўлмат, Сотти сатанг, Аспан аттор, Мирзаканд пиёси – сингари тақоролнамас қаҳрамонлар билан боййтди. Булар хакида хали адабиётшunosлар ўз сўзларини айттишар. Мен Анвар Обиджон болалар адабиётни янги ўзанг бурди, ўзбек болалар адабиёт ривожига катта хисса кўшди.

Ўтган асрнинг тўқсонинчи йиллари Абдулла Каҳхор уй-музейи коровуллигидан “Табассум” радио журналини мухарририлгига “кўтиларган” кунларим. Музейда туриши нокулай бўлбиль колди.

Анвар ака атай менинг “Табассум”га йўқлаб келиб, “Ўйга ўтаверинг, бирга тураверамиз”, деди.

Хуллас, устознинг Юнусободаги хонадоннида яшаб юрибман. Ўн беш кунлар ўтдими, маош олгандим. Анвар аканинг ўлия Баҳромжон билан бозорга тушдик. Маош олган киши бўлиб, гўшт, сабзи, пиёси, картошка харид килдик. Кечки овқати унаб турсак, устоз кириб келди. Ошонага разм содди-да:

“– Ким бозор килиб келди? – деб кескин сўради.

Баҳром четга каради, мен ерга.

– Кишиларда ойнанлиз, иккита фарзандингиз бор-а? – устоз давом этди. – Орттирисангиз ўшаларга олиб боринг. Бозорликка пул керак бўлса, ана тортмода турибди! – Устоз шарт ортига бурилиб, хонадан чиқди.

Баҳром, “Нима дегандим?” дегандай, елка кисди.

Мен пиёси арчиётгандим, кўзимнинг ёшини артдим.

* * *

Ёзувчилар уюшмасига аъзо бўлмоқчи бўлиб, Анвар акадан тавсиянома ёзиб беришини сўрадим.

– Мен тавсиянома берсам, гап-сўз кўпаяди!

– деб гапни киска килди.

“Мени уюшми аъзалигига муносиб кўрмади”, деган ўйда Анвар акадан бирор тарзи.

Бу орада “Табассум” мухарририлардан бирни Ахмаджон Рўзиевнинг хонадонига кўчиб ўтдим. Эртасига Анвар ака мени йўқлаб, радиокомпанияни келиди.

– Энди ёзиб берсам бўлаверади! – деб кўйимга тавсияноман тутказди.

Ўйлаб кўрсам, битта ўйда яшаб тури бир одам иккичисига тавсиянома ёзиб бериши... хакиқий миниатюра – гап-сўз бўларкан.

* * *

Фермерлик харакати кенг кулоч отаётган йиллар. Тошкент вилояти ҳокимининг матбуот котиби кўнгирор килди.

– Фермерлар хаётидан комедия ёзиш керак.

Юкоридан, ҳадеб фермерларни тергайвермайлик, уларнинг хато-камчиликларини ҳар бир

вилоят театри ўз саҳнасида кўрсатиб берсин, дегандай топширик бўлиди. Анвар Обиджон билан келсаларин, вилоят ҳокими сизларга бағасирилди.

Ҳажжониланди, устозга кўнгироқ килдим.

– Яхши, – деди устоз босик товушда. – Унда машинасини жўнатсан!

Ҳабарни эшишиб, Анвар ака хурсанд бўлиб, олган кишиларни жўнатсан!

– Машина топиб бориб, сизни уйдан олиб келаман! – дедим.

– Йўқ, ҳоким машина жўнатсан! – деди ака бўйруқ оҳангиди.

Устознинг иззаталаблигини биринчи бор кўришим эди, гап тополмай қолдим.

– Энди-и-и, – даст

ЎЗБЕК БАЛЕТИ ФИДОЙИСИ

Таниқли санъаткор Бернора Кориеванинг ҳаётни ва ижоди билан таниши эканимга қирқ йил бўлиб қолди. Ўтган йиллар давомида нафакат юртимизда, балки бутун дунёда машҳур бўлган бу аёл билан кўп бора учрашидик. У кишидан олган интервюяларим, қылган сұхбатларим матбуотда чиқиб турди. Очиги, қисқа ёки узоқ муддатли сұхбатимиз гоҳ театрда, гоҳ Театр арбоблари уюшмасида бўлиб ўтган.

Бу сафар устоз санъаткорининг хонадонида сұхбатлашдик. Дунёга машҳур балеринанинг оддий, лекин шинам, дабдабдан холи уйда яшаттани мени ҳайратдан солди. Албатта, бунинг нимаси ҳайратланарни дегувчилар бўлиши мумкин. Айнан бизнинг кунларимизда, кечак саҳнага чиқиб-чиқмай босар-тусарини билмай колаётган, ҳашаматли уй-жойиу аижомарни кўз-кўз килиш билан овора бўлаётганларни кўрганингизда, бундайн камтарин ҳаётга ҳавас килмай илож ўйк. Назари баланд, хою ҳаваслардан юкори турувчи инсонлар, хусусан, санъаткорлардагина шундай хислатлар мушкассам бўлади, назаримда. Тўғри, бой бўлиши, дунёнинг неъматларига интилиш айб эмас. Лекин бу билан мактаниши, кўз-кўз килиш ҳақиқий санъаткорга ярашмайди, деб ўйлайман. Бу борада Бернора опа кўпларига ибрат бўларли инсон эканига шубҳа ўйк.

Сұхбатимиз давомида устоз санъаткорининг кўз-кўз килишларни очиди. Санъаткор Б.Кориеванинг балерина бўлишида отаси, ўзбек театр санъатига меҳнати синган ажойиб инсон Раҳим Кориеванинг таъсири катта бўлган. Устоз кизини дастлаб пойттахтимида Хореография мактабига ўқишига берган. Ўша пайтда у Алишер Навоий номидаги опера ва балет театрида кўйилган спектаклларда күчаларни ижро этарди. 1955 йилдан ўқиниш Москва Хореография билим юртида давом этирган. “Ўқиниш борганинда ўн ёшли кизча эдим, – деда эслайи Бернора опа. Ўзбекистоннинг ўша пайтда Россиядаги доимий вакили бўлган Борий Одилов мунтазам хабар олиб турарди. Ҳатто киймларимча ўтибор берарди. Тақдиримдан миннадормонки, ҳаётимда хамиша яхши одамларга дуч келганиман”.

Ёшчина балерина Москвада ўқиб юрганида ёк, у ерда ўтган ўзбек адабиёт ва санъати декадасида катнашди. 1955 йили Варшавада бўлиб ўтган Бутунжоҳон ўшлар ва студиялар фестивалининг лауреати бўлди ва олтин медаль билан тақдирланди. Ўқинши тугатгач, 1996 йилга кадар Алишер Навоий номидаги давлат академик катта театрида прими – балерина сифатидаги фоалиятини алоҳида кайд этиши жоиз. Алишер Навоий номидаги давлат академик катта директори сифатидаги кизгин фаолияти ҳам айнан шу даврга тўғри келади. Аёл кишининг, нозик санъат вакиласининг Катта театрдек жамоани бошқарши, жамоанинг ижодий, иктисодий масалаларини ҳал килиш билан бирга, ижтимоний ҳаётда ҳам фаол бўлиши осон кечмаслиги табиий, албатта. Лекин Бернора опа, аввали, севган соҳасига мухаббат, колаверса, жамоа ва муҳлислар ишончи далда бўлди. Ўзбекистон Маданият вазирининг театр масалалари бўйича маслаҳатчи сифатидаги ҳам устоз санъаткор кўлдан келган ёрдам ва маслаҳатларини аямади.

Шу ўринда Б.Кориеванинг яна бўли хотира-сийн келтириш ўринили, деб ўйлаймиз. Юкорида айтиб ўтилганидек, устоз санъаткорининг ҳаётидаги яхши инсонлар жуда кўп бўлган. Айнан шу нарса Бернора опа ютуқларининг асосий омилларидан биридир. “Мен Ҳалқ артисти бўлган пайтларим эди. Кўпчилик катори ўша пайтдаги Маданият институти ректори Азиз Қаюмон ҳам табриклини келди. Ўнгача бу инсонни яхши танимасдим. Гап орасида меннинг даражамдаги одам, албатта, олий маълумотли бўлиши кераклигини айтиди ва ўқишига киришга маслаҳат берди. Шу инсон сабаб бўлиб, аввалига институтда ўқидим, кейин шу ерда талабаларга дарс бердим. 1983 йили профессор макомига эришдим. Ҳозиргача Марказий Осиёда балет бўйича ягона профессор эканимдан фахрланаман. Шубҳасиз, бу Азиз Қаюмонининг хизмати. Кейинчалик дала ҳовлимиз ёнма-ён бўлгани учун оилаий муносабатларимиз калинилаши. Сизга айтсан, Азиз ака менга Куръон тиловат ки-

1970 йили “Севи тумори” балетидаги Сони партиси, “Анна Каренина”, “Элегия”, “Захарларнан ҳаёт”, “Ногатин аёл” балетларидаги маҳоратли ижроси учун давлат мукофоти, 1973 йили Ҳалқ артисти узвони билан тақдирланди.

Муҳими шундаки, Б.Кориева фаолияти давомида факат билангина чекланиб қолмай, жамоат ишларидаги ҳам фаол бўлди. Сахнада Нина (“Маскарад”), Доңна Анна (“Дон Жуан”), Одегта – Одилия (“Оқушиб кўли”), Фригия (“Спартак”), Китри (“Дон Кихот”), Мехри (“Суҳайл ва Мехри”), Зарина (“Темур Малик”), Нурхон (“Тановар”) каби кўплаб партияларни маҳорат билан ижро этиб, муҳлислар мухаббатини козонди, ўзбек балетини дунёга таниди. Айнан пайтда, “Ўзбекистоннинг ўш балети” труппасини ташкил этиб, “Шарқ миниатюралари” томошаси билан Болгарияга сафар килид. Шу билан бирга, Польша, Ҳиндистон, Суря, Колумбия, Мексика, Бразилия, Чили, Куба, Франция, Англия ва бошқа мамлакатларда ўзбек балетини намойиш этди. Б.Кориеванинг иштедодига

ЯНГИ КИТОБЛАР

Бахром АКБАРОВ
“Ғалати синов”
«O'zbekiston»
нашриёти,
2020.

Болалар учун асарлар ёзишига ҳар кандай ижодкор ҳам жазм килолмайди. Чунки уларни бирор нарсага ишонтириш ниҳоятда мушкул. Таникли ёзуви чишиларимиз айтишганидай, болаларга бола бўлиб ёзиш керак. Бу борада уларнинг севимли шоири Бахром Акбаровнинг омади чопган. Кўплаб жажжи китобхонларимизнинг китоб жаонида шоинрга асарларига алоҳида жой ажратилини рост.

Ижодкорнинг “Ғалати синов” номли тўлдирилган иккинчи китоби ўқувчилар калб кўридан ўрин олиб улгурди. Табиат, ҳайвонот оламига қизикмаган бола бўлмаси керак. “Ғалати синов”да табиат манзаралари турилганларда тасвирланган. Айниска, ундан ёртакларининг турфа хиз фэль-авторга эга қаҳрамонлари Ватанга мухаббат, она заминни эъзозлашга ундаши билан ниҳоятда қадрлидир. Айрим ёртакларни болажонлар тутаб колсан деб ҳаяжона тўлиб ўқишилари турган ган.

Асосий эса, китоб болажонлар нутқининг шаклланишига турти беради.

Баҳодир УМУРЗОҚОВ
“Umur gulsani”
«O'zbekiston»
нашриёти,
2020.

Болалар учун асарлар ёзишига ҳар кандай ижодкор ҳам жазм килолмайди. Чунки уларни бирор нарсага ишонтириш ниҳоятда мушкул. Таникли ёзуви чишиларимиз айтишганидай, болаларга бола бўлиб ёзиш керак. Бу борада уларнинг севимли шоири Бахром Акбаровнинг омади чопган. Кўплаб жажжи китобхонларимизнинг китоб жаонида шоинрга асарларига алоҳида жой ажратилини рост.

Ижодкорнинг “Ғалати синов” номли тўлдирилган иккинчи китоби ўқувчилар калб

кўридан ўрин олиб улгурди. Табиат, ҳайвонот оламига қизикмаган бола бўлмаси керак. “Ғалати синов”да табиат манзаралари турилганларда тасвирланган. Айниска, ундан ёртакларининг турфа хиз фэль-авторга эга қаҳрамонлари Ватанга мухаббат, она заминни эъзозлашга ундаши билан ниҳоятда қадрлидир. Айрим ёртакларни болажонлар тутаб колсан деб ҳаяжона тўлиб ўқишилари турган ган.

Асосий эса, китоб болажонлар нутқининг шаклланишига турти беради.

лишин ўргатган. Ҳозиргача ўқиган тиловатларимда бу инсонни ёдга оламан. Охиратлари обод бўлсин”.

Санъаткор ташкил этган “Бернора Кориевадан раке ва услуг” номли Ўзбекистондаги илк ҳусусий ракс мактаби ҳақида иккиси оғиз сўз. “Ушбу мактабни раксга кизикувчи ўш кизлар ва катта ёшдаги аёллар учун ташкил киляндиган, – деди Бернора опа. – Деярли 15 йил давомида фволийлар ўтирган ушбу даргоҳда кўплаб кизикувчилар соглом ўрганиши. Ҳабаринг бор, Ҳьюстондаги “Метрополитен опера”нинг филиали бўлган профессионал балет мактабида ҳам дарс бердим. У ерда мени жуда яхши кабул килиши. Лекин бир неча йил ишлаганимдан сўнг, 17 соатлик ҳаводари ўйларни сифатидаги кизига тўғри келмади. Шу сабаб у ердаги фаолиятими якунладим. Тошкентдаги мактаб эса, янги жойга кўчди. Очиги, мактабга кўйилган солик микдорини тўлашга кучим стмаганинн сабаб, бу ердаги фаолиятимни ҳам бир йил аввал тўхтатдим”.

Нима ҳам дердик, эхтимол бу вақтингчадир. Лекин нима бўлгандан ҳам Б.Кориева бир умр севган соҳасига садоқат билан яшаб келапти. Зоро, ҳаётидаги энг ёркин кунлар,

Суратда: шоир Омон Матжон ва рассом Баҳодир Жалолов.

унутилмас хотиралар, калбига муҳрланган инсонлар номи бир умрлик севгиси – балет санъати билан боғлик. Эзгу хотиралари яна узук йиллар машҳур балеринамизга йўлдош бўлиб колишини тилаймиз.

Гулчехра УМАРОВА,
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган маданият ходими

Олимларнинг айтишига қараганда, битта мия сингидрагидан хотирани ҳеч бир катта компьютер хотирасига сингидриб бўлмайди. Бу хотиралар орасида ҳаётимизда содир бўлган воқеалар, киёфалар, холатлар, сўзлар борки, улар баззан кўз олдимиздан кинотасма каби бирма-бир ўтаверади. Булар ичини одам онгидаги айланавериб тушунарсиз бир руҳий холатни келтириб чиқаради, ўша тиляда сандик ичиаги жавоҳиротин таржитигина бу босимдан кутилиши мумкин.

“Umur gulsani” китоби муалифингин ўши тиляда сандигидан тошган жавоҳиротидир. Китобига Баҳодир Умурзоков каламига мансуб хикоялар, таржималар ва тарихи кисса ҳажвдан иборатга ўхшайди, алоҳида аҳамиятта молик. Билим юртини туталлашадига диплом иши “Катта ашула” деб номланади. Кейин ҳам соъ санъати мавзудига ўйлаб ҳайкал ва тасвирлар яратган. Даҳракат, мусика ва тасвирий санъат ишланган ва уларнинг айримлари альбомда босилган. Умуман, туркменинг “Навоий наволари” дейилиши ҳам бежиз эмас. Аслида бу сўз кўшилмасининг негизидаги “наво” калимасининг ўзи “соз”, “сўз” ва “ҳароат” санъаткорларининг муштараклиги ишлайди. Гирих ва ислимий нахшларга ўхшаб, уларнинг катыйи конуннатлари, риёзий тамоиллари мавжуд, албатта. Бошқача айтиданда, ана шу катъият асосидаги ижодий эркинлик демакидир. Бу тасвирларни кўриб, мумтоз кўйлар, ҳаётни ўзига каратган мърифат нури “Иккича Шарқ Ўйлониши” номи билан тарихга кирган.

Камина рассомлик, ҳайкалтарошлик мутахасиси эмасман, лекин чинакам санъат асарларига

янги ўйл арафасида ўзбек санъати, қолаверса, замонавий маданиятида қувонали воқеа юз берди. Таниқли рассом ва ҳайкалтарош Дамир Рўзибоев асарлари жамланган салмоқли альбом нашр этилди. Ушбу нашр ташаббускори ва ҳомийси ҳалқаро миқёсда обрў-эътиборга эга “Маржоний” номидаги жамгарма. Майлумки, Шигабутдин Маржоний (1818-1889) Бухоронинг Мирараф мадрасасида таълим олган ташаббускор милиятлигига мансуб маърифатчи. Унинг исломий эътиқодида ташаббускорларга янги ҳароатлари жадидишилик ҳаракатининг шаклланишига катта таъсир кўрсатган. Ўзбекистон мадрасасида ташаббускорларга ишланган санъаткорларни руҳланганлар.

НАВОИЙ НАВОЛАРИ

Дамир Рўзибоев ўз ижод мактабини яратга олган, дунгун танилган ўзбек ҳайкалтарош-муассавири. Унинг асарларига хос мавзу ва услуб илдизлари жуда теран. У XX аср ўзбек тасвирий санъатида бетакор ўйналиши яратишга мусассар бўлган Ўзбекистон ҳалқ расоми Александр Волковинг (1886 – 1957) муносиб шогирди.

Дамир Рўзибоев устози каби милий ва умумисоний кадрияларга содик колиб, беназир асарлар орқали Ўзбекистон тасвирий санъати науфузини жаҳонга намойиш этаётган санъаткор. Чинакам мусаввар учун милий руҳ, она замин нашидаси бош мавзу. Катта ижодига илидамлар ташлаётган пайтдаётк ўзбекистон тасвирининг тасвиясига кўра ота юрги Маргилонга йўл олди ва ҳаёт билан ўйнлашган санъат оламига шўнгиди.

Бу йўла унинг ижодий-маънивий раҳномаси А.Волков бўлса, ҳаёт сўмокларига стаклаган йўлбошиси ҳофиз Бобоҳарим Мирзаев бўлди. Абдуваҳоб Абдуваҳоб ага ёш рассом Дамирни ўй-ҳашамаларга етаклаб, барҳаёт

йўлчиева, Нодира Пирматованинг ҳайкал ва блюстари, иккича тарафдан, композитор ва пианиночи Муҳаммад Отажонов ёки дирижёр Камолиддин Ўрнибоевнинг турли ижод холатидаги суратларни чинакам санъат наунашлари дейиш мумкин. Булардан ташкири, милий мусик музасусидаги иккита катта туркумга ўзиган асарларни кайд этиш мумкин: “Макомот” ва “Навоий наволари”. Биринчиси асл иборанинг ўзи олингани ва таржима килинади. Б

ГАЛЕРЕЯ:

Хаёл (1974).

Ширмойон (2018).

Фермер Собиржон Холиков портрети (1976).

Болалик

Ёлвордим кўкка кўз тикиб,
Лек дунё сирларин айтмади.
Зару зарҳал гиламга гул чекиб,
Бахордай болалик қайтмади.

Дунёда синоат гуж экан,
Ўйлаб сира фаҳимм етмади.
Хаёл оламига гул эккан,
Болалик руҳимдан кетмади.

Оқ дарёда сузиб юрган оқ кема

Оқ кема

Оқ дарёда сузиб юрган, оқ кема,
Оқ ниятим ўзинг билан олиб кет
Ва йўлингда дуч келган хар жонзотнинг,
Юрагига оқ ниятлар солиб кет.

Оқ дарёда сузиб юрган оқ кема,
Оқ ниятим улашганди толмагин.
Токи ушбу фоний дунё бағрида,
Пок ниятсиз бирон жонзот қолмасин.

Хаёлимда гоҳо қалбим
Оқ дарёга айланни,
Кувончларим унда оппок
Кема бўлиб судади...

Ҳар кеча

Ҳар кеч... Тушларимга киради Зухро...
Ҳар кеч... Ишқ ўтида қоврилар жони...
Ҳар кеч... Бир чеккада мунгаир Хилол
Ҳар кеч... Рашиқ ўтида қоврилиб жони

Ҳар кеч... Жамолидан кўзим камашар
Ҳар кеч... Ётогимга киради юлдуз...
Ҳар кеч... Хайдуллар огушида тунаиман
Ҳар кеч... Хар кеч... хали-хануз...

Ҳар кеч... тушларимда яшайман...
Ўнгимда туш кўриб қадам ташлайман...
Тумон билан куним алмашган...
Менинг учун кечалар – кундуз
Ва яна бағримда ўйғонади тонг...

ГАЗЕТХОН ИЛҲОМИ

Ҳар кеч...

Ҳар кундуз тақрор ва тақрор...
Барчаси бекорди... барчаси бекор!
...Йўқ мен ойни сева олмайман...
Ой бевафо, юлдузлар миллопон...
Менга керак ягона, танҳо...

Кун келар...

Қалби уйғотмоққа чалинади бонг...
Кун келар...
...Туни билан тўлғонар вужуд...
Салавотлар ёғилар сим-сим...
Кун келар... унгача сабр...

Ҳар кеч...

Абдулла БОҚИЙ
Фарғона вилояти

МАНИЙСИЗМИ СИЗ ЎНИ?

Шеър-топишмок

Йиглатмас чақалокни,
Ишлатмас шапалокни,
Авайлар капалакни –

Ушбу шеър-то-
пишмокнинг жаво-
бини тўғри топган
билағонги муаллиф-
нинг совғаси бор: чоп
этилган барча китоблари-
дан тақдим этади.

Потинию потини,
Биттагина хотини,
Севар аёл зотини –

Жавобни топиш учун енг шимариб киришган изла-
нувчи-тадқиқотига ёрдам: шеърнинг хар бандидаги тўр-
тинчи сатрни тўғри топсангиз, муаллифининг ёшини ҳам
дан тақдим этади.

Мехмон килди кўп дардни,
Топомас бошка мардин,
Бажарсин қандай шартни –

Топиш машкида иштирок этиши шарплари: жинси, милла-
ти, партияйлигининг фарқи ўйқ, факат иштироқининг ёши
топишмок муаллифининг ёшидан катта бўлмаслиги керак.

Бирорва тош отганмас,
Дўстларини сотганмас,
Узок ухлаб ётганмас –

Демак, сиз топишмок қаҳрамонининг ёшини ҳам
билишингиз зарур.

Нихоли тол бўп қолган,
Қади сал дол бўп қолган,
Энди у чол бўп қолган –

Бу борада сизга сурат ёрдамга келади.

(Жавобларингизни таҳририят электрон почтасида
кутамиз.)

Таваллуд кунлар

Ахмаджон Даёв – 29 январь (1957) –
бастакор, Ўзбекистон композиторлар ва
бастакорлар уюшмаси аъзоси.

Ортиқ Отажонов – 30 январь (1947-
2019) – хонанда, Ўзбекистон халқ артисти.

Ботир Умиджонов – 31 январь (1933-
2004) – композитор, Ўзбекистон компози-
торлар ва бастакорлар уюшмаси аъзоси.

“RESPUBLIKA MULK MARKAZI” МЧЖ “РОУТАХТ ФИЛАЛI”

бошлангич баҳоси ошиб бориш тартибida ўтказиладиган очик аукцион савдосига тақлиф этади!

Аукцион савдосига “Bekobod ATS” МЧЖнинг 2021 йил 21 январ-
даги 15-сонли буюрганмасига асосан, Тошкент вилояти, Бекобод
шахар, Мъсмур кўчаси 266-йуда сакланадиган, “Изуз SAZ NP 37
Мидибу” русумли 2008 йилда ишлаб чиқарилган, давлат раками 10
349 RА техник носоз автобус кўйилмокда. Баҳлангич баҳоси – 32
670 397 сўм.

Аукцион савдоси 2021 йил 26 февраль куни соат 11:00дан
бошлаб ўтказилади. Аризаларни қабул килишининг охирги

мuddати: 2021 йил 24 февраль куни соат 18:00. Аризалар иш кун-
лар соат 10:00 дан 16:00гача қабул килинади (13:00 дан 14:00
гача тушлик).

Юкоридаги автобуслар 2021 йил 26 февраль куни сотилмаган
такдирда, тақорир савдоларин 2021 йил 9-, 18-, 29 марта, 7-, 15-, 26
апрель, 5-, 14-, 25 май, 3-, 15-, 28 июня, 8-, 19-, 28 июль, 9-, 18-,
30 август, 14-, 23 сентябрь, 4-, 14-, 25 октябрь, 3-, 15-, 24 ноябрь,
6-, 15, 27 декабрь кунлари соат 11:00 да ўтказилади. Тақорир савдо-

ЭРКАК ЗОТИ

Умр камолотига етган бир аёл хаётини хуласалани
ёзиб колдири:

“Ишончим комил, эрқак зоти Аллоҳ яратиларни
нинг энг кўрками. У кўлида борини онаси, опа-синг-
лиси, аёли, кизи, набиралари учун сарфлайди. Ўз
навқиронлигини, соглигини аёли ва болалари учун
бахш этади. Тун-кун ишлайди, лекин шоқат килмайди. Оиласи-
ни мустаҳкамлаш учун слив-югуради, баъзан турли мало-
матларга колади, баъзан ишида раҳбардан аччик гап, гоҳида
ота-онаисидан, аёлдан дакки ёшитади.

У агар ўзини чалғитиши учун айланганчиқса, масъулиятсиз
эр, уйда колса, дангаса ва ялқов, фарзандлар тарбияси учун кат-
тиқўллик килса, зўравон, агар уларни бирор эркин кўйса, бо-
лалар тарбиясига бепарво. Аёлга уйга караб ўтири деса, оиласа
диктатор, ишлashingа рухсат берса текинхў... Шундай бўлса ҳам,
болаларни ўзидан яхшироқ бўлишига умид боғлаб шоқятисиз
мехнат килаверида, фарзандлари учун дунёдаги энг кимматбахо
мукофотларни олиб беролмаса-да, энг яхши совагалар хади этади.

Она фарзандини тўккис ой кўтариб юрса, ота уларнинг масъули-
тини бир умр кўтариб ўтади. Билдики, агар ўйнинг эркаги саломат
бўлса, дунё саломат бўлар экан.

Азиз аёлар! Ҳар бир ота ёки умр йўлдошининг хурматини
жойига кўйинглар, эрқакларимизнинг биз аёллар учун канча
фидоликлар килаётганини англаб стайлик”.

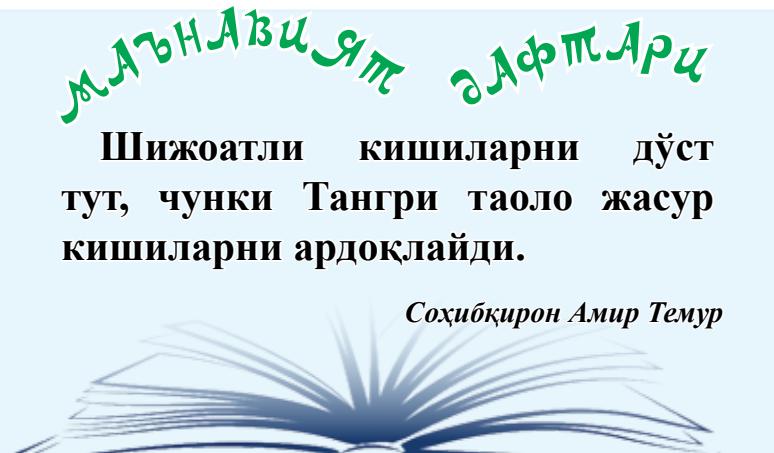
Шуҳрат РЎЗИЕВ

КУЗАТУВ

Маънави яз ғафтар

Шижаатли кишиларни дўст
тут, чунки Тангри таоло жасур
кишиларни ардоқлади.

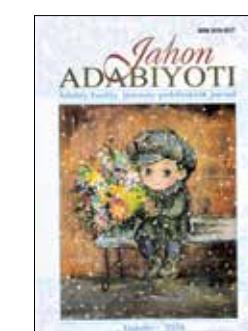
Соҳибқорон Амир Темур

АДАБИЙ-БАДИЙ ЖУРНАЛЛАР

«Жаҳон адабиёти»

2020 йил деқабр сони

Ушбу сонда “Навоий сабоқлари” рунида
“Гаройиб ус-сигар”дан
“Онча инглатир жағоғлини...” деб бошланадиган 420-ғазални ада-
бийшунос Дилянавоз Юсупова шарҳлар берган. XX аср рус
адабиётининг мумтоз вакилларидан бири Александр Блок сим-
волизм оқимининг йирик намояндадаридан. Унинг позицияси мухим ўрин тутадиган
“Скифлар”, “Нотаниш”, “Шоиляр”, “Нажот фарштаси” каби бир туркмешларни Жа-
мол Камол таржимасида ўйкиз.

Детектив адабиёт мухлислари эътибори-
га ирландиялик адаб Эд Макбейннинг “Илк
айлов” номли (таржимон Алишер Отабоев)
хикояси тақдим этилган. М.Низанов-
нинг “Дарбадар” ва И.Шоунийн “Тиланчи ва
ўйчи” романлари давомини хам ушбу сонда
ўйкиз.

Минхижиддин Мирзонинг “Адаб юрагини
ёнтага ҳуққада ўйлаб гўзлини икнишиб” маколасида
атоқни аёлларни айлар А.Қодирий ва Ч.Айт-
матов яратган адабий қархонлар характеристи-
ка, тақдирлари киёсланиб, кизикарди хуласалар
баён килинадиган. Адабиётшунос Абдула Улуғов
“Кўркут ота хикматлари” маколасида “Кўркут
ота хикмати” эъзинин айрим хикояларни таҳ-
лили орқали асар бош гояси, асосий фалсафаси
хакида мушоҳада юритади. Таниси таржимон
М.Холбековнинг “XX аср модерн адабиёти ман-
заралари” китоби етакчи хусусиятлари ёртилган.

ЖУМА КУНЛАРИ

ЧИҚАДИ

Сотувда нархи эркин.

«Шарқ» нашриёт-магба
акциядорлик компанияси
босмахонаси.

Босмахона манзили:

Буюк Турон кўчаси, 41-й.

Боснига топшириш вақти – 21:00.

Боснига топширилди – 00:45.

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

Манзилимиз: Тошкент - 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32

Электрон почта манзили: uzas.gzt@mail.ru

Муассис: ЎЗБЕКИСТОН Е'ЗУВЧИЛАР Ю'ШМАСИ

Ҳамкоримиз:
juzso
akfa

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН

Е'ЗУВЧИЛАР Ю'ШМАСИ

muassisuzbekiston.uz

Таҳририга келган кўлг’езалар таҳтил этилмайди ва муаллифларга
кайтарилади. Муаллифлар фикри таҳририга нуткаи низарийан фарқланадиган мумкин.
Маскул котиб: Асерор СУЛАЙМОНОВ
Навбатни мухаррир: Аб